

O mačkih, loncih in vsem ostalem

Pedagoško gradivo

15+

DSAF

Kazalo

Uvod	3
Maček med vrati	4
O denarju in sreči	8
Onkraj obraza	12
Tri tičice	16
Pentola	20
Wanted	24
Dodatne dejavnosti	28
Priloge	29

Pedagoško gradivo
je namenjeno
strokovnim delavcem
vzgojno-izobraževalnih
zavodov. Veseli bomo vaših
odzivov in poročil o uporabi
gradiva. Pošljete jih lahko
na naslov: **petra@dsaf.si**.

Kolofon

**Pedagoško gradivo
O mačkih, loncih in
vsem ostalem**

Besedila: **Anja Banko**

Oblikovanje: **Lea Vučko**

Uredila: **Petra Gajžler**

Jezikovni pregled:

Mojca Hudolin

Slikovno gradivo:

**Društvo slovenskega
animiranega filma**

V digitalni obliki izdalo
Društvo slovenskega
animiranega filma, **2024**

;DSAF
DRUŠTVO SLOVENSKEGA
ANIMIRANEGA FILMA

Uvod

Pedagoško gradivo

predstavlja iztočnice za pogovor ob šestih skrbno izbranih **sodobnih animiranih filmih slovenskih avtoric in avtorjev**.

Izbor filmov je namenjen **srednješolskemu občinstvu**, gradivo pa deluje kot **oprimek za pedagoge, starše in druge**, ki jih zanima, kako se o **animiranem filmu** pogovarjati in ga raziskovati.

Izbor filmov prinaša **tematike, ki so aktualne med mladimi**, obenem pa se pomembno vpisujejo v sodobno družbeno tkivo: filmi skozi premišljeno družbenokritično optiko naslavlajo teme, kot so migracijske politike, slikovito upodabljajo neizprosne bivanjske razmere v kapitalističnem vsakdanu, sanjajo o utopijah in distopijah, razmišljajo o odnosu med posameznikom in družbo, pretresajo družbene norme, v poetičnem zamahu prikazujejo intimni in družbeni položaj žensk ter igrivo raziskujejo vsakovrstne potencialnosti ljubezni.

Ključni del gradiva so vprašanja, ki vodijo k razmisleku o filmski zvrsti, žanru in k analiziranju posameznih **elementov filmskega jezika**: prepoznavanje osnovnih filmskih izraznih sredstev je spoznavanje s slovnico filmskega medija – filmska pismenost pa je zagotovo eden od ciljev filmske vzgoje. To skušamo doseči tudi s podrobnejšim spoznavanjem slovenskega animiranega filma, ki je trenutno glede na kakovost in umetniški potencial v polnem razcvetu.

Gradivo pedagogom in drugim uporabnikom ob vsakem filmu prinaša tudi nekaj idej za **dodatne dejavnosti**, ki vodijo k poglobljenemu spoznavanju določene teme ter ponujajo nekaj iztočnic za ustvarjalno delo v razredu ali doma.

Filmi so namenjeni mladim **od petnajstega leta starosti**.

Maček med vrati

Ana Čigon, Slovenija/Hrvaška, 2024, 9'44"
brez dialogov

Teritorije treh mačk ločujejo ograje in žive meje. Že tako krhke medsosedske odnose zamajejo bežeče mačke, ki vdirajo na njihova ozemlja. Za razrešitev nastalega »mednarodnega« konflikta najuglednejši mačji državniki zasnujejo pretkan načrt, ki bo nedvomno terjal nedolžne žrtve.

Maček med vrati

Izhodišča za pogovor:

Znajdemo se na **vrtovih treh mačjih protagonistov** opišite jih (prvi je zanemarjena pustinja, drugi je z bodičasto živo mejo zamejena lična trata, zadnji pa je pravi francoski park z dvorcem, kjer kraljujejo iz pušpana obrezane podobe mačk). Na posestvih se šopirijo table in vihrajo zastave z mačjo ritjo – kako zrastejo in kaj pomenijo?

Tako kot se med seboj razlikujejo vrtovi, se razlikujejo tudi trije mački. Kakšni so **njihovi odnosi** – so prijateljski, zaupljivi, sumničavi, morda **izkoriščevalski**? So med seboj **enakopravni** ali predstavljajo **različne družbene razrede**?

Mački imajo različen odnos tako do lastnega posestva kot do pojma meje: rjavi maček pušča vrata kar odprta, medtem ko modri in rdeči maček skrbno zapirata svoji ograji, da ne bi nihče vdiral na njuna posestva; modri maček celo šili veje, da bi bile čim bolj ostre. Kako bi opredelili njihov **odnos do meje**?

Nenadoma se na vrtu modre mačke pojavijo **bežeče mačke** – opišite jih. Ste opazili kakšno posebnost (povite tačke, prestrašenost)? Kako se nanje odzovejo trije mačji protagonisti?

Modra mačka ponudi majhni prebegli mački **velik moder balon** – njene oči se napolnijo z upanjem. Kaj se zgodi potem? Če ste pozorni, ste ostanek počenega modrega balona lahko zagledali že v prvem prizoru, kjer modra mačka neguje svojo živo mejo.

Kako razumete **motiv ograje, meje** – bi ga lahko povezali z realno situacijo v Sloveniji ali širše v Evropi? Kaj pa **motiv balona**? Kako ga razumete – lažno upanje, obljube, (iluzorna) želja po možnosti vstopa/prehoda v drug svet (balon je krhek, hitro se razpoči).

Rdeča mačka priredi večerjo. Opišite prizor. Rdeča mačka podari paket modri mački in z njo sklene nekakšno namero, ki vključuje tudi rjavo mačko.

Kaj se zgodi – kaj zahtevata rdeča in modra mačka od rjave? Kako se na to odzove rjava mačka: lačna je in sprejme darilo, ne da bi najprej pogledala vsebino pisma. Bo zdaj sploh lahko zavrnila svoji sosedi? Kaj menite, da je **vsebina pisma**?

Svoja vrata zapre tudi rjava mačka. Pred njimi pa zdaj ne ostane zgolj ena, temveč cela množica mačk – opišite jih (razmršenih, poškodovanih) – na morskem nabrežju; nad njimi, privezana na modre balone, lebdi še cela vrsta drugih mačk. Sredi neba se izriše **zvezdna struktura** – na kaj ta spominja (zastavo Evropske unije)?

Ob tem zazveni znan napev – Beethovnova Deveta simfonija oz. **Oda radosti**. Ta je tudi uradna himna Evropske unije. Kaj menite, da sporoča **zadnji prizor**?

Kaj bi rekli, da je tema filma? Kaj sami veste o **begunskih migracijah** v Evropski uniji? Kaj pa v Sloveniji – kakšno vlogo igra Slovenija v okviru Evropske unije v tem kontekstu? Ali veste, da je na meji s Hrvaško nameščena **bodeča žica**, da bi preprečila prihod ilegalnih migrantov? Kako razumete pojem meje?

Kako film upodablja **odnos bogatejših**, močnejših držav do manjših, **revnejših**? Kaj menite o tovrstnem reševanju problema – da države prelagajo odgovornost na šibkejše (trenutno lahko spremljamo, kako države Evropske unije nalagajo odgovornost »vratarjev« v zameno za denar, sodelovanje in dobrine na jug Evrope, celo v Severno Afriko)? Kako v tem kontekstu razumete naslov filma?

Film bi lahko opisali kot **satiro oz. parodijo**. Zakaj? Za **karakterizacijo in videz mačk** je avtorica preučevala različne pasme mačk in jih primerjala z različnimi fotografijami evropskih politikov, da bi našla podobnosti.

Mačke se mestoma obnašajo kot ljudje – naštejte njihove **človeške lastnosti**; nenadoma pa prevzamejo mačje gibe. Kako delujejo tovrstni prehodi, kakšen učinek imajo na gledalca? Kakšne občutke v vas vzbuja film?

Maček med vrati

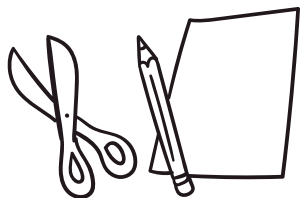
ideje za dodatne dejavnosti:

Avtorico je navdihnila **begunska kriza leta 2015**.

Zaradi vojn v Siriji, Iraku, Iranu in drugih konfliktov je takrat po balkanski migracijski poti prek slovenske meje v Evropsko unijo (tj. smer Grčija–Nemčija) poskusilo vstopiti mnogo beguncev (čez Slovenijo skoraj 500 tisoč). Evropa na to ni bila pripravljena. Zaradi **strateške lege** je bila Slovenija še posebej na udaru in pod pritiskom **Evropske unije** je v času vlade Mira Cerarja na mejo s hrvaško postavila **rezilno žico**, ki naj bi preprečila prehod beguncev (43 kilometrov panelne ograje in 60 kilometrov rezilne žice). Kljub akcijam in zavezi nove vlade žica še vedno ni povsem odstranjena.

O situaciji si lahko več preberete na internetu.

V branje priporočamo tudi tematsko številko **Časopisa za kritiko znanosti** iz leta 2016: ckz.si.

Begunsko krizo na slovenskem ozemlju s pozornim in angažiranim pogledom zvesto dokumentira umetnica in filmarka **Nika Autor**. Njeni filmi so nekakšen sodoben obrat forme **filmskega obzornika oz. filmskega poročila**.

V ogled priporočamo filme: **Obzornik 242 – Sunčane pruge (2023)**, **Obzornik 670 – Rdeči gozdovi (2022)**, **Obzornik 63 – Vlak senc (2017)**.

V tem kontekstu je zanimiv tudi kratki dokumentarni film **Meje (2016)** režiserja **Damjana Kozoleta**, v katerem s statičnim pogledom spremlja kolono beguncev in migrantov, ki si v spremstvu vojakov in policistov utira pot od schengenske meje med Slovenijo in Hrvaško proti sprejemnemu centru v Brežicah.

S stanjem na slovensko-hrvaški meji se ukvarja aktivistična organizacija **Infokolpa**. Več o njih lahko najdete na njihovih družbenih omrežjih.

Vsako leto poteka tudi **Festival migrantskega filma**, ki ga organizira **Slovenska filantropija** in predstavlja sodobno filmsko produkcijo na temo migracij in begunstva. Več o festivalu: www.fmf-slovenija.si.

Maček med vrati

O tehniki animacije:

Film je narejen v **kolažni tehniki 2D digitalne animacije**.

Gre za tehniko, pri kateri so liki in predmeti ustvarjeni iz številnih ločenih, premičnih delov, podobnih papirnatim izrezkom, vendar povsem v digitalnem okolju.

Animatorica je ustvarila ploske, digitalne mačke, ki so sestavljene iz **različnih delov** (kot so tačke, glava, oči, ušesa, trup ipd) in se lahko **premikajo neodvisno**. Nekatere mačke glave so sestavljene tudi iz več kot 30 kosov.

Ker gre za digitalno animacijo pa se ti deli lahko tudi raztezajo in delno gibajo tudi v globino. Posamezne kose digitalne risbe je izdelovalka skeletov programske povezala nato pa so štiri animatorke in animator **oživljali digitalno podob**. Gibanje mačk dosežemo s premikanjem posameznih delov in z uporabo ključnih točk, pri katerih programska oprema pomaga ustvarjati prehode med gibanji.

Avtorica, ki je v osnovi slikarka, se je odločila za rabo **živih barv** – kako te delujejo v razmerju do precej težje in temačne zgodbe?

Podobno so tudi liki mačk zarisani mehko, prijetno, vendar njihova »ljubka« podoba skriva drugačno resnico. Kakšen učinek ima ta razlika?

O denarju in sreči

Ana Nedeljković, Nikola Majdak Jr.,
Srbija/Slovenija/Slovaška, 2022, 9'48''
v angleščini s podnapisi

Hrčki živijo in dostojanstveno delajo v Hrčeklandiji, popolni državi s popolnim gospodarstvom. BDP neprestano raste, nezaposlenost ne obstaja, prebivalci se stoodstotno izjavljajo za srečne.

A kot vsak poskus nasilne ureditve popolne družbe ima tudi svet hrčkov svojo temno plat.

O denarju in sreči

Izhodišča za pogovor:

Znajdemo se v **Hrčeklandiji**. Opišite jo.

Kakšna je njena ureditev – na čem temelji **korporativna država**?

Kaj sploh razumete pod tem pojmom? Kaj je **državni moto**?

Kaj pa **protagonistka**, kako se je sploh znašla, kjer je? Opišite jo.

(Zase pravi, da je mlada, timska igralka, pripravljena delati v stresnih okoliščinah, rada ima svojo službo.) Kako razumete njen stavek

»jaz sem mi in sto odstotkov nas misli enako«?

Kakšno je njeno delo in kakšne so **delovne razmere**

(koliko dni delajo; so sploh kdaj prosti; kaj počnejo ob večerih)?

Pa se njena pripoved sklada s podobo – je situacija v Hrčeklandiji

res tako **absolutno pozitivna**?

Pomislite na prizor, v katerem se meri sreča – kako so v resnici videti štirje hrčki (utrujeni, upognjeni pod težo dela ...)?

Kaj pa za vas pomeni **sreča** – zagotovljeno preživetje, delo, prijatelji, ljubezen, družina, denar, potovanje, uspeh ...?

Kaj se zgodi, ko protagonistka kupi »napačne sanje«?

Kakšen je videti podzemni svet, v katerem pristane?

Kako razumete stavek, ki odmeva v podzemlju

– **»to ni problem, to je izziv«?**

Kaj se zgodi s hrčki v podzemlju?

Vidimo, da država, ki je zares nekakšen otok, raste iz podzemlja, polnega kovancev in krvi – ta se zdi kot olje

(poznate izraz, da nekaj **»deluje kot dobro naoljen stroj«?**).

Zakaj avtorja uporabljata prav **motiv otoka**?

Sledi še en preobrat – kaj se izkaže?

Tudi ta država je samo **sistem znotraj sistema**.

Kako razumete motiv rdečih puščic, ki se pojavljajo skozi film in drezajo, usmerjajo hrčke v delo?

Zjutraj se delo nadaljuje – vse ponovno od začetka, vsak dan.

Zakaj sta se po vašem ustvarjalca odločila, da so protagonisti

prav hrčki? Poznate izraz, **»zdi se mi, da sem kot hrček v kolesu«?**

Povežite ga s filmom.

Kaj se zgodi s hrčki na koncu – njihova telesa se stopijo v eno zmes.

Kako to razumete – posameznik sploh ni pomemben, zares ne obstaja

in je samo meso, ki poganja sistem.

Se vam zdi, da se pripovedovalka sistemu uspe **upreti** ali ne?

Ga sploh razume kot nekaj negativnega, **zatiralskega**?

Kako bi glede na to opredelili **ton filma**?

Morda kot **satiro, parodijo**

(tj. prikazovati resničnost, življenje na kritičen, oster, zbadljiv način)?

Kako bi opredelili **žanr filma**?

Poznate koncepta **utopije oz. distopije** (tudi antiutopija)?

Kaj pomenita (utopija – dobesedno iz grščine »ne kraj«, neobstoječa,

idealna družbena ureditev; distopija – prikaz zatiralske družbene

ureditve)?

Poznate še kakšna filozofska ali umetniška dela, bodisi primere

v literaturi ali filmu, ki na podoben način opisujejo položaj

posameznika v **totalitaristični družbi**?

Kaj so značilnosti tega žanra (pomislite na umeščenost v čas-prostor,

prikaz razmerja družba-posameznik, na vlogo tehnologije itd.)?

Ali idejo filma lahko povežete z vašo izkušnjo sveta in družbe,

v kateri živite?

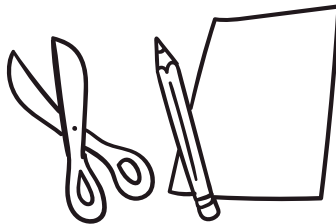

O denarju in sreči

ideje za dodatne dejavnosti :

Raziščite filozofska in umetniška dela, ki predstavljajo koncepte **utopije/distopije**.

Koncept utopije izhaja iz istoimenskega dela angleškega renesančnega filozofa **Thomasa Mora Utopija** (1515–1516), v katerem predstavi vizijo **idealne države na otoku**. V svojem pisanju se naslanja na Platonovo Državo – temelji za pojmovanje utopije so gotovo položeni že v antiki. Seznanite se s tema ključnima deloma zahodne filozofije.

Distopični svetovi so pogost topos, tj. kraj oz. prizorišče dogajanja v žanru znanstvene fantastike. Tam se običajno najdemo v neki **postapokaliptični prihodnosti**, kjer je družbena ureditev, kot jo poznamo, bolj kot ne propadla in se je vzpostavil nekakšen nov, običajno **totalitarističen/fašističen sistem**.

Nekaj primerov iz literature: www.masterclass.com.

Nekaj primerov iz filma: www.tasteofcinema.com.

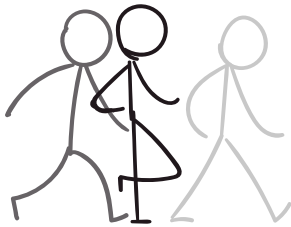
V filmu smo spoznali distopično različico sveta – kaj pa **utopična**? Postavite svojo utopijo – zapišite, naslikajte, fotografirajte, posnemite jo in predstavite v razredu.

Intervjuju z ustvarjalcema filma lahko prisluhnete tukaj: www.youtube.com.

O denarju in sreči

O tehniki animacije:

V filmu je uporabljena tehnika **lutkovne stop animacije** s **plastelinom**, iz katerega so narejeni hrčki, ki jih premikamo v majhnih korakih med posameznimi fotografiranimi kadri. Ko se ti kadri predvajajo drug za drugim, hrčki pred našimi očmi oživijo.

Ta tehnika omogoča ustvarjanje zelo podrobnih in izraznih likov, saj je plastelin enostavno oblikovati in preoblikovati, vendar pa je tudi zelo dolgotrajna, saj mora animator natančno prilagoditi figure za vsak posamezen kader, pri čemer običajno naredi **24 fotografij za sekundo filma**.

Povedna je tudi uporaba barv v filmu:
rumene, sive, rdeče – **kakšno vzdušje ustvarjajo barve?**

Onkraj obraza

Anja Resman, Akademija umetnosti Univerze v Novi Gorici,
Slovenija/Hrvaška, 2024, 9'50''
brez dialogov

Mlad moški po smrti očeta
pospravlja stanovanje.
Iz škatel se zbuja spomini iz
njegovega otroštva.

V magistrskem filmu avtorica
tematizira potrebo po družbeni
sprejetosti, občutek posameznika
ob tem in njegovo žrtev
– izgubo jaza.

Onkraj obraza

Izhodišča za pogovor:

Kako bi opisali **vzdušje v filmu** – pomislite na **barve** (temačno staro mestno jedro), **zvok** (nočni zvoki, bitje zvona, zven osamljenih korakov po ulici, mačji krik)?

Film se že na začetku poigrava z menjavanjem prvo- in tretjeosebne perspektive. Katera je v filmskih pripovedih pogostejša? Kakšen občutek daje raba **prvoosebne perspektive**? Kje je običajno uporabljena (videoigre)? Ima film morda določene žanrske nastavke (npr. grozljivka, srhljivka)? Naštejte in opišite posamezne **žanrske elemente**, ki ste jih zaznali v filmu.

Film se poigrava s **časovnimi dimenzijami** – kako preskakujemo po liniji junakovih spominov? Kakšne razlike opazite med junakovim otroštvom in njegovo sedanjostjo – npr. barve, svetloba; posebej pozorni bodite na njegov obraz oz. masko, ki jo nosi. Kdo vse v filmu **nosi masko** – pomislite na prizor, v katerem se deček z očetom odpravi na ulico.

Kaj se zgodi na ulici – **kakšno izkušnjo ima deček**? Ko so vsi obrazi-maske očitajoče obrnjeni vanj, se za dečkom odpre brezno – kako razumete ta prizor? Kaj stori oče ob vrnitvi z ulice in kako se na to odzove deček?

Z masko čez obraz se deček znajde v temačnem prostoru, ujet med odseve – **kakšne občutke ponazarja ta prostor**?

Bi lahko rekli, da te **občutke tesnobe, ujetosti, bolečine, strahu** ipd. odraža tudi zvočna slika? Opišite jo.

Moški se v sedanjosti zazre v ogledalu in si z obraza strga masko – kaj se zgodi (nima več obraza), kaj vidi v ogledalu (mlajšega sebe)? Kako razumete ta prizor?

Kakšen pomen nosi maska (pomislite na razmerje posameznik-družba; konformizem, uniformiranost, kaj pomeni biti drugačen/izstopati)? Zakaj se je oče odločil sinu nadeti masko? Je to izraz skrbi za otroka? Bi lahko očeta razumeli kot nosilca **družbenih norm**? Kakšna je vloga staršev pri vključevanju otroka v družbo? Ogledalo postane prehod – vrata, skozi katera izgine moški.

Kako razumete **konec**? Je pozitiven ali negativen – je tesnoba, ki preveva film, izginila?

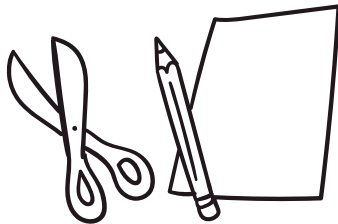
Ko razmišljate o razmerju posameznik-družba, kakšna je vaša izkušnja, vaše mnenje – kako težko je v današnji družbi **obdržati svoj jaz**? Kdaj se uklanjate družbenim pritiskom/pravidom? Katerega dela sebe, svoje lastne postavke, vrednote ne bi nikoli opustili?

Kaj menite – ste se sami v času **odrašanja** močno spremenili?

Onkraj obraza

ideje za dodatne dejavnosti:

Kaj čaka moškega (zdaj brez obraza) **na drugi strani ogledala?**
Napišite, naslikajte, uglasbite ipd. njegovo potovanje – iskanje samega sebe. S čim se sooča? Kaj je tisto, kar je »**onkraj obraza**«?

Motiv maske je v filmu (in drugih umetnostih) pogost.

Kaj običajno pomeni? **Zakaj ljudje nosimo masko?**

Lahko je preobleka (oseba se **izdaja za nekaj/nekoga drugega**, prevzame drugo identiteto), za masko se lahko skriva (za lastno **varnost** ali iz pretkanosti, da osebe nihče ne prepozna), za **zabavo** (karneval, pri nas npr. tudi pust

– kar se močno povezuje s preobleko:

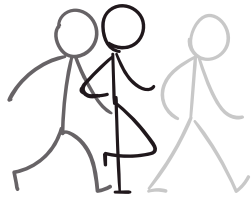
teorija karnevalskosti govori o tem, da je v času karnevala svet postavljen na glavo, berač postane kralj in kralj berač, razmerja moči se spremenijo, to je čaroben čas, **čas prehoda**).

Tudi v tem filmu je maska ključ, ki sproži spremembo, preobrat, prehod – kako bi ga opisali?

Onkraj obraza

O tehniki animacije:

Tudi v tem filmu je uporabljena tehnika **lutkovne stop animacije**, le da so lutke v tem primeru izdelane iz kombinacije materialov, kot so **žičnata ogrodja** (skeleti), prekrita s **peno, silikonom, tkanino ali drugimi materiali**, ki jim dajejo realističen videz. Vsaka lutka je natančno zasnovana z **gibljivimi sklepi**, kar omogoča animatorjem, da jih natančno postavijo.

Da bi ustvarila čim bolj realističen vtis, je avtorica posebno pozornost namenila **scenografiji** – podobe mesta so namreč navdihnile podobe starih slovenskih mestnih jeder.

Tri tičice

Zarja Menart, Slovenija/Hrvaška, 2024, 8'18"
brez dialogov

Modra ptičja žena pošlje tri ptice, da vodijo dekle v temne, neznane pokrajine njenega notranjega sveta.

V svojem prvencu avtorica poda intimno interpretacijo ljudske pesmi **Tri tičice** o treh pticah, ki iz daljnih dežel prek morja prinašajo darove in blagoslove.

Tri tičice

Izhodišča za pogovor :

Opišite dogajanje v filmu. Mlado dekle se poda čez prazno polje do hišice, v kateri živi **stara modrijanka**.

Kako bi opisali **ptičjo ženo** v hiši? Kakšna je njena vloga?

Ali iz **ljudskega izročila** poznate podobne like?

Starejše, modre žene, ki živijo stran od vaških skupnosti, so lahko prikazane kot **zdravilke, babice, zeliščarice**, včasih kot **čarovnice** – njihova vloga v pripovedi je lahko pozitivna (pomagajo junakom) ali negativna (jih ovirajo na njihovi poti do cilja).

Na oknu gnezdiijo **tri ptičke**, ki dekle popeljejo na potovanje. Opišite dekletovo potovanje. Kaj se zgodi, kam zaide?

Kakšno vlogo v pravljicah oz. ljudskem izročilu navadno igra **gozd**?

Kakšen kraj je to, kaj se tam dogaja?

Kako je prikazan (strašljiv, temačen/prijazen, svetel)?

Običajno je gozd mesto preizkušnje – tam na junakinjo pretijo nevarnosti, ki jih mora premagati za dosego cilja.

Kaj pa **junakinja** v tem filmu, kaj se zgodi v gozdu, kako se počuti?

Nenadoma se znajde v jezeru. Kako se spremeni **zvočna slika**?

Kaj pomeni nenaden nastop **tišine**? Kaj vidi pod gladino?

Kako razumete dogajanje (solze)?

Dekle se skrči v kokon, objema jo temina – njeni dolgi in gosti temni lasje. **Motiv las** se pojavi večkrat – lasje se prelivajo v druge elemente (lasje-ptice-gozd-sence). Kako razumete motiv las – lasje kot zavesa, lasje kot žile, korenine ipd.? Dekle se za njimi skriva, postanejo pa tudi pokrajina njenega notranjega sveta. Kakšen je notranji svet dekleta, kako se počuti?

Kaj dekle doživi na koncu? Kako razumete preplete podob, kjer njeno telo nenadoma zagori/oživi v **barvi rdeče krvi**?

Kaj pa prizor, v katerem se zazdi, da je **njeno telo zemlja**, iz katere zraste osamljena **modra cvetlica**? Kaj pomeni ta cvetlica? Kaj se zgodi z njo?

Kaj menite o koncu – tri ptičice pozobajo **semena**, ki se znajdejo v dekličinih rokah, in jih odnesejo na polje, kjer vzklijejo **rastline**. Kakšen pomen nosijo? Ima konec pozitivno noto (upanje)? Ali je dekle na koncu doživelo spremembo (preporod)?

Bi glavno junakinjo – mlado dekle opisali kot **tipičen pravljичni lik**? Zakaj? Kaj je običajno cilj glavnega ženskega lika v pravljici?

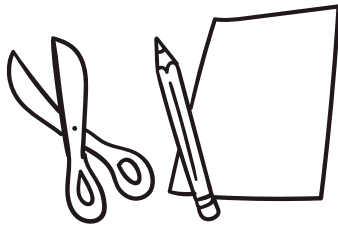
Kaj prispeva k ustvarjanju **filmskega vzdušja** – kakšen pomen nosijo **barve** (odtenki sepije, temačne barve: črna, rjava, temno modra nasproti rdeči, beli, svetlo modri)?

Kaj pa zvočna slika (nerazločen šepet, izmenjava tišine, otožne melodije), kakšno vzdušje ustvarja?

Tri tičice

ideje za dodatne dejavnosti:

Ljudsko izročilo in pravljice odsevajo družbeno realnost.

Postavljajo mitološke, arhetipske podobe, ki opisujejo **položaj posameznika v svetu**. Kako po vašem mnenju pravljice odsevajo **položaj ženske v patriarhalni družbi**?

Pomislite na **vlogo deklet, stark** (zakaj so večkrat osovražene?), na razmerje med materjo-hčerko ali mačeho-hčerko ipd.

Poiščite **ljudsko pesem/pripovedko/pravljico**, ki postavi eno od teh podob ženske. **Analizirajte jo.**

Preberite besedilo ljudske pesmi **Tri tičice**, ki ga najdete na koncu gradiva.

Podajte svojo interpretacijo pesmi, bodisi skozi kratek zapis v prozi ali rimani besedi, kot kratek video, sliko, fotografijo ipd.

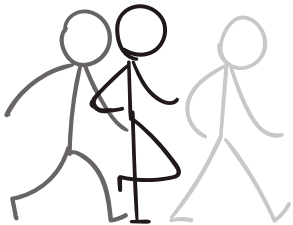
Za navdih: prisluhnite sodobni interpretaciji pesmi Tri tičice v izvedbi **Zvezdane Novakovič**, ki je zaslužna za zvočno/glasbeno podobo filma in je bila ena od pobudnic za njegov nastanek:

www.youtube.com.

Tri tičice

O tehniki animacije:

Animacija v **multiplan kolažni tehniki** (risba in kolaž).
Avtorica je na **prosojni papir slikala z oljnimi barvami**,
za detajle je uporabila **suho iglo**.
Vtis globine je ustvarila s **plastenjem papirja**.

Zemeljske odtenke v kombinaciji z rdečo so navdihnile
stare slovanske ilustracije.

Kratek video o nastajanju filma (prikaz multiplan mize):
fintafilm.si/three-birds/.

Intervju z Zarjo Menart (glavna animatorica)
in **Špelo Čadež** (režiserka) o delu za multiplan mizo
ob filmu **Steakhouse** (Špela Čadež, 2022)
v reviji **Ekran**: kinoteka.si.

Pentola

Leo Černic, Italija/Slovenija, 2022, 7'12"
v angleščini s podnapisi

Ni enostavno biti junak.
In Pentola je superjunak
prav posebne vrste.

Pentola

Izhodišča za pogovor :

Kdo je **Pentola**? Kako bi ga opisali?

Kakšen odnos imata z **ženo Didi** – kako se počuti on in kakšno vlogo igra ona (pomislite na uvodni prizor, v katerem se gol utopi v loncu fižolove juhe, ki jo kuha ona; kako se **obnašata drug do drugega** za jedilno mizo; ko ona srka juho, posrka na drugi strani mize tudi njegov prstan; kaj pomenijo baloni v obliki srčkov okoli mize itd.).

Poveden je tudi način, na katerega sta predstavljena vizualno: ona je od njega precej večja, grobih potez, medtem ko je on v razmerju do nje manjši, deluje bolj nežno (če ste pozorni, o tem govorijo celo detajli, kot so njune slike na steni).

Kdo je v tem razmerju **dominanten** (ves čas se ustvarja občutek, kako ga ona tišči, drobi, mu ne da dihati)? Zdi se, da je premoč na njeni strani – kaj pa **resnična sreča in zadovoljstvo** (pomislite na njen odsev v kopalničnem ogledalu)?

Kaj se zgodi, ko se Pentola umakne v kopalnico?

Z rdečim ogrinjalom okoli ramen se spusti s klifa in pristane na otroškem igrišču, kjer sreča **Batmana**. O čem se pogovarjata?

Kaj bi moral Pentola povedati ženi?

Izkaže se, da sta **Pentola in Batman zaljubljena**.

Na kakšen način film to prikaže, se poigrava s **stereotipnimi podobami zaljubljenosti** (metuljčki v trebuhu, svet postavljen na glavo, ob poljubu od njiju odleti kup metuljev,

vesolje eksplodira in pleše v njunem ritmu)?

Preden Pentola zares poleti oz. zaživi s svojimi supermočmi, mora storiti še nekaj – kaj je to? Kako razumete konec filma?

Kaj je tema filma? Coming out ali razkritje je tema, za katero se zdi, da o njej že vse vemo, a vendar nikoli ne moremo povedati dovolj – vsaka izkušnja je individualna.

Kako bi opisali izkušnjo Pentole? Kako se počuti?

Ga je **strah**, morda **sram**, mu je neprijetno priznati svojo **spolno usmerjenost** in novo ljubezen? Zakaj?

Kaj je torej Pentolova **supermoč** (sprejetje resnice o sebi in razkritje drugim, iskrenost do sebe in drugih ga osvobodi, da je lahko zares to, kar čuti)?

Zakaj ni lahko biti junak, kot pravi Batman

(družbena pričakovanja, odgovornost do drugih

vs. razočaranje bližnjih, družine, izločenost iz družbe)?

Če bi še iskali različne superjunake in supermoči

– **koga bi v vsakdanjem življenju označili za superjunaka_injo**: mamo samohranilko? Zdravnico, ki rešuje življenja?

Učitelja, ki vsak dan predaja znanje?

Znanca, ki je premagal težko bolezen?

Odvisnika, ki se zdravi zaradi svoje odvisnosti?

Otroka, ki se je odločil, da kljub nepredvidljivim posledicam pove po resnici?

Žensko, ki se je odločila zapustiti nasilnega partnerja?

Kje se skrivajo **junaštva vsakdana**

Pentola

ideje za dodatne dejavnosti:

Kdo je vaš superjunak_inja

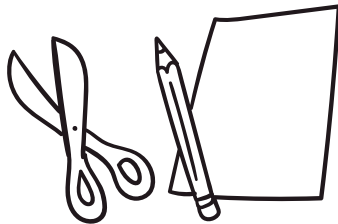
in kakšne so njene/njegove lastnosti?

Predstavite jo/ga v tekstu, s sliko, fotografijo, posnetkom, glasbenim izsekom ...

Raziščite filmske superjunake.

Seznam, ki je lahko v pomoč za raziskovanje:

www.intofilm.org

Več o nastanku filma in o tem, kakšen je položaj mladega ustvarjalca animiranega filma, si lahko preberete v intervjuju z režiserjem, ki je bil objavljen v reviji Ekran marec–april 2023.

Intervju najdete tudi v prilogi na koncu gradiva.

V letu 2024 praznuje 40. obletnico **Festival LGBT+** filma, ki velja za enega prvih tovrstnih v Evropi. Festival poteka v decembru in prinaša pester program sodobne filmske produkcije; spremljate ga lahko na: www.lgbtfilmfest.si

Vsi, ki vas nagovarja tema razkritja ali iščete podporo pri tem, se lahko med drugim obrnete na **Zavod Transakcija:**

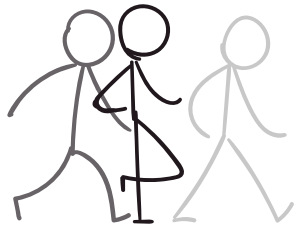
transakcija.si/coming-out/ Kot zapišejo na spletni strani:

»Ne obstaja pravilen ali napačen način, kako narediti coming out.«

Pentola

O tehniki animacije:

Film je nastal v 2D računalniški risani animaciji,

kjer gre za isti princip ustvarjanja kot pri tradicionalni risani animaciji (risanje sličico za sličico), olajšan je le postopek, saj papir in svinčnik nadomestita računalniška tablica za risanje in programska oprema.

Avtor pravi, da je želel poustvariti **učinek papirja**

– izhaja namreč iz ilustratorskih vod, ki še vedno navdihujejo njegov slog. Najraje sicer ustvarja z barvicami in svinčnikom. Tokrat so podobe najprej nastale v **črno-beli**, barve je nanesel šele pozneje.

Kako bi opisali izbiro barv in kakšno vzdušje ustvarjajo?

Wanted

Boris Dolenc, Slovenija, 2012, 9'20"
brez dialogov

Slovenska vas je pravcati Divji zahod. Kavbojke v narodni noši jezdijo na petelinih, namesto viskija pljuska medica. Rozamunda in Bogomila sta v sporih že od otroštva. Ko Rozamunda iz muzeja ukrade dragocen zlati modrc, se ji na pete prilepi Bogomila, lovka na glave. Sredi slovenske vasi se razvije vesternovski obračun, ki zatrese hlače tudi najbolj bradatim moškim.

Wanted

Izhodišča za pogovor :

Povzemite dogajanje. Opišite dogajalni prostor
– **slovensko podeželje privzame podobo Divjega zahoda**, ki je značilno prizorišče dogajanja za žanr vesterna.

Kaj so **značilnosti vesterna** (okolje, protagonisti, zasnova pripovedi), ki jih prepoznate v filmu?
Kaj pa elementi **slovenske folklore** (narodna noša, domača izba, inštrumenti, glasba, medica, pokrajina itd.), ki jih opazite v filmu? Naštejte nekaj podobnosti in razlik (npr. bar, bordel, obračun na vasi).

Ali opazite še kakšno nenavadnost (sploh glede na to, da gre za vestern – ta velja za **izrazito moški žanr**) v ureditvi družbe, ki je predstavljena v filmu?

Kakšno vlogo igrajo moški in kakšno ženske?

Glavni junakinji sta **Rozamunda in Bogomila**. Opišite ju.
Ali vas kaj na njiju preseneti (prevzeli sta »moške« attribute obnašanja – vse od kajenja in pitja do želje po pretepanju; sta glasni in si vzameta svoj prostor, tudi pri seksu)?

Kdo sta njuni **knjižni referenci**
– Prešernovi Rozamunda (**Turjaška Rozamunda**) in Bogomila (**Krst pri Savici**). Primerjate ju: v čem so si junakinje iz literature in filma podobne/različne.

Kakšen je njun odnos v filmu? Kakšno skrivnost nosi Rozamunda? Kakšno vlogo igra **zlati modrc** – kakšen pomen imajo v družbi velike prsi? Večje ko so prsi, bolj je oseba cenjena. Če pomislite na trenutno družbeno stanje – **kakšen odnos ima družba do telesa oz. videza?** Ali se vam zdi, da se danes družba na stereotipne podobe moškosti in ženskosti odziva drugače?

Film je do neke mere drzen pri prikazu **stereotipov družbenih vlog spola** – vendarle pa se moramo ustaviti ob prizoru obračuna in ob koncu filma: opišite prizor obračuna med Rozamundo in Bogomilo in ga primerjajte s prizorom iz katerega od vesternov.

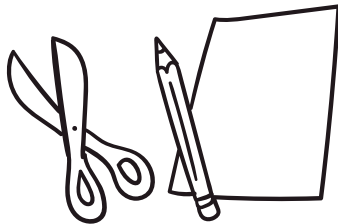
Ali potegneta pištolo? Kaj je njuno orožje?
Na kakšen način se spopadata – s praskanjem (dolgi nohti, naprstniki) in cviljenjem, kričanjem.
Kako bi opisali ta način boja (je **stereotipizirano ženski**)?

Ko Rozamunda osramočena pristane v zaporu, Bogomila dobi denarno nagrado. Kaj naredi z njo?
Kako razumete konec (Bogomila oddrvi v nakupovalni center)?
Bi film lahko opredelili kot **satiro** (iz česa vsega se norčuje: nacionalne stereotipne podobe, družbene vloge spola, potrošništvo ipd.)?

Wanted

ideje za dodatne dejavnosti:

Avtorjev slog se naslanja na stripovsko zasnovu **Vladana Nikolića**
– raziščite ustvarjanje tega priznanega striparja.

Filmske podobe spomnijo na ustvarjanje še enega priznanega
slovenskega umetnika. Poznate Hinka Smrekarja?

Hinko Smrekar (1883–1942) velja za enega **največjih slovenskih karikaturistov**.
Raziščite njegovo delo. Kaj so sicer značilnosti karikature?

Intervju z režiserjem **Borisom Dolencem** si lahko preberete
tukaj: archive.animateka.si

Poznate **žanr vesterna**?

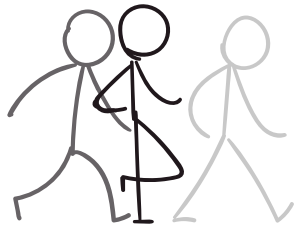
Seznajte se z avtorji, kot so **John Ford, Howard Hawks, Sam Peckinpah,**
Sergio Leone, Clint Eastwood, Quentin Tarantino ...

Eden od mnogih seznamov **100 najboljših vesternov:**
www.indiewire.com.

Wanted

O tehniki animacije:

Gre za podobno tehniko kot pri filmu **Maček med vrati**, le da so bili v tem primeru liki in predmeti **ustvarjeni na papir** in preneseni s skenerjem v digitalno okolje.

Animator je ustvaril **ploske, digitalne "lutke" z gibljivimi sklepi**. Te lutke so sestavljene iz različnih delov (kot so okončine, glava in trup), ki se lahko premikajo neodvisno. Rosamundo, Bogomilo in ostale like so oživel s posameznim premikanjem teh delov sličico po sličico.

Digitalna tehnika je danes bolj pogosto v uporabi zaradi relativno nižjih stroškov produkcije v primerjavi s tradicionalno stop animacijo, kjer je treba fotografirati ali narisati vsak premik posebej in sam proces animiranja traja daljši čas.

Avtor pravi, da motivi temeljijo na **panjskih končnicah**, zato so bili še posebej pozorni na ohranitev **elementa lesa** v filmski podobi. Najprej so želeli risati na les, a se je izkazalo, da se barve vanj preveč vpijajo. Nato so v Franciji našli poseben papir z zarežicami, ki daje prav tak občutek.

Dodatne dejavnosti

Delavnica

Kako se je maček znašel med vrati

Kako skozi na videz lahkotno zgodbo o mačjih medsoseskkih odnosih kritično razmišljati o družbi, v kateri živimo? In kako animirana mačja zgodba sploh nastane?

Delavnica je razdeljena v **dva sklopa**. V prvem delu režiserka **Ana Čigon** po ogledu filma **Maček med vrati** s prisotnimi **raziskuje skrite pomene mačje zgodbe**. Mlade spodbuja k iskanju ponavljajočih se filmskih motivov (baloni, zastave, žive meje) in razmišljanju o razlogih za njihovo uporabo. Skupaj raziščejo tudi druge filmske elemente (dialogi, glasba) in ugotavljajo njihove učinke.

V drugem delu režiserka ob prikazu krajših videov predstavi potek **različnih faz izdelave animiranega filma** vse od prvih risb s svinčnikom na papir, prek barvitega animiranja, do zvočno opremljene končne animacije. Za konec pa prisotne vabi k pletenju idej o tem, kakšne animacije bi družba potrebovala v prihodnosti.

Delavnico lahko izvedemo samostojno (ogledamo si naslovni film) ali ob ogledu programa kratkih animiranih filmov **O mačkih, loncih in vsem ostalem**.

Pogovor s filmskimi ustvarjalci

Po ogledu programa priporočamo pogovor tudi z drugimi avtorji animiranih filmov v programu. Poleg **Ane Čigon** so za pogovore ob filmih na voljo še **Zarja Menart, Anja Resman, Leo Černic in Boris Dolenc**, ki vam razkrijejo zanimivosti iz zakulisja nastajanja svojih filmov.

Tri ptičice, tri ptičice
So morje obletele
Tri ptičice, tri ptičice
So morje obletele.

Prva nosi, prva nosi
Klasek od pšenice,
Da bi ga nam,
Da bi ga nam
V naše polje dela.

Druga nosi, druga nosi
Jagodo od grozda,
Da bi ga nam,
Da bi ga nam
K nam v gorice dela.

Tretja nosi, tretja nosi
Zdravje in veselje,
Da bi ga nam,
Da bi ga nam v naše selo dela!

besedilo pesmi
Tri ptičice

ODMEV: 19. ANIMATEKA

Anja Banko

Leo Černic »Batman je veliko bolj seksi kot Superman!«

Ko se mi je ponudila priložnost za intervju z Leom Černicem, sem jo z veseljem sprejela. Lea sem spoznala, ko je na začetku študija filmske režije na AGRFT prišel v Ljubljano, v sobico zraven moje v ozkem stanovanju za nekdanjo knjigarino Modrijan na Trubarjevi. Zdelo se mi je, da tako nasmejan gotovo prihaja iz nekih sončnih čezmejnih krajev. Imel je poč glas s prijetno italijansko melodijo, predvsem pa iskreno navdušenje in radovednost do vsega filmskega in človeškega. Naučil me je uporabljati kafetiero in vedno odpiral zanimive pogovore o razmerjih med sanjskimi svetovi in resničnostjo. Nato so se najine poti ločile, študente so v stanovanju zamenjali turisti, nekega dne pa sem imela na *Festivalu kratkega filma FeKK* priložnost videti njegov kratki film *Zamejen* (2016), montypythonovsko navdihnjeni kolaž dokumentar-nega in animiranega z navihano osebno pripovedjo o družini in odraščanju. Film ni ostal neopažen, iz skromnega filmskega sanjača pa je preko cele vrste študentskih kratkih animiranih filmov – vaj v slogu, kot so *Prvi poleti* (2019), *Sbrabarbacan* (2019), *Avtoportret* (2019), *Vojna besed ali spoštljiva tišina* (2020), *Roar* (2020), *Pompelmaria* (2020) in *La piccola storia di Jörg* (2020) – zrasel morda eden naj-uspešnejših slovenskih oz. zamejskih mladih animatorjev. S kratkim animiranim filmom *Pentola* (2022), preprosto zgodbo o resnični (in gejevski) ljubezni ter vsakdanjih superjunakih, je Leo zaključil študij animacije v torinskem Centro sperimentale di Cinematografia. Film pobira nagrade: od vesne za najboljši študentski film na *25. Festivalu slovenskega filma* do nagrade mladi talent na *19. Animateki*. *Pentola* je še vedno tudi na izredno uspešni poti po mednarodnih filmskih festivalih, od Clermont-Ferranda preko Annencyja in naprej. Z Leom sva se pogovarjala v okviru gostovanja na njegovem najljubšem festivalu – *19. Animateki* v Ljubljani.

**

LEO ČERNIC | FOTO KATJA GOLJAT IN MATJAZ RUŠT (ARHIV FSP)

ODMEV: 19. ANIMATEKA

PENTOLA | 2022

pak stvari se spreminjajo in tudi AGRFT se spreminja. Moja mentorja sta bila Miran Zupanič in Špela Čadež. Ampak naj poudarim, študij na AGRFT mi je bil kljub temu všeč.

Zakaj si se nato odločil za študij animacije prav v Torinu? | Sem Zamejec in zdi se mi, da v sebi nosim dvojnost. Čutil sem potrebo, da odidem iz Slovenije, potreboval sem to italijansko ležernost. Hkrati me je umetniška scena v Sloveniji navdajala s strahom, saj je tako majhna, da hitro padеш v krog samohvale. Potreben je bil premik v večji prostor, da bi se zavedal svoje »majhnosti« in s skromnostjo delal naprej.

Kakšen je bil študij na Centro sperimentale di Cinematografia v Torinu? | Študijski proces mi je bil všeč, čeprav Italija ni država animacije. Seveda imamo dobre animatorje, vendar vsi delajo v Franciji ali na Danskem. Centro sperimentale di Cinematografia je glavna šola za animacijo, ki pa je namenjena bolj oblikovanju profesionalcev oz. animatorjev, čeprav dopušča tudi svobodo za bolj avtorske projekte. A takrat sem bil na točki, ko sem se moral in si želel naučiti risanja in animiranja. Študij mi je zelo pomagal. A tako kot pri vsakem študiju je bolj na tebi kot na šoli, da dobiš tisto, kar iščeš.

Lahko izpostaviš še kakšne razlike, ki si jih opazil med študijem v Italiji in Sloveniji? | Na ravni vsebine in pristopa je na AGRFT, sploh na smeri filmske režije, v ospredju koncept, igranje okoli vsebine, medtem ko je študij animacije dajal večji poudarek vizualnemu, formi. Če primerjam podporo pri produkciji zaključnega filma, je v Italiji temu namenjenega precej manj denarja. V Sloveniji dobiš vso mentorsko in produkcijsko podporo, povrh vsega pa imaš v tem času tudi status študenta, kar olajša preživetje. Takih bonitet se zaveš šele, ko greš ven. Morda zdaj tudi bolj cenim študij v Sloveniji.

Kakšen pa je odnos kolegic in kolegov na faksu, je veliko kolektivnega dela? | Različno. V letniku nas je bilo osemnajst študentk in študentov. Veliko vaj je skupinskih, pri diplomskem filmu, ki je največji študijski projekt, pa delo ni najboljše strukturirano. Nimaš denarja, da bi plačal neke zunanje animatorje, tako da si nujno sam svoj animator. Če se odločiš za skupinski projekt, drugi avtomatično postanejo soavtorji, končni izdelek pa je posledično kompromis različnih pogledov in idej. Tega ne maram, zato sem se odločil, da film naredim sam.

Pentola je tvoj zaključni študijski film, za njim pa je tudi že zelo uspešna festivalna pot. | Festivalne prijave so običajno v domeni šole, zame pa je bilo bolj pomembno, da sem prišel v stik z Miyu Distribution. Tam imajo radi mlade študentske avtorje in

Tvoja pot do animiranega filma ni bila povsem samoumevna. Najprej si na AGRFT študiral filmsko režijo, bil si do ušes zaljubljen v Fellinija ... Na kateri točki je vstopila animacija? | V Fellinija sem še vedno zaljubljen! Všeč mi je njegova nežna fantastika, ki jo imata na primer tudi Michel Gondry ali Paolo Sorrentino. Morda je vse to povezano, tudi moji igrani filmi so me navsezadnje vodili do točke, na kateri sem zdaj. Med študijem v Ljubljani sta me do animacije privedli dve zadevi: prva je bila *Animateka*, ker mi je dala uvid, kaj vse animacija lahko je. Zaradi nje sem se zaljubil v animacijo. Druga pa je bolj praktična: med pripravljanjem študijskega dokumentarnega filma **Zamejen** sem pomislil na Monty Pythone, ki so v svoje skeče vključevali animacije. Začel sem gledati tutoriale na YouTubu in se učiti iz nič. Med študijem na AGRFT sem sicer poskušal iti še bolj v smer animacije, a to ni bilo najlažje. V tem ortu filmskem okolju ni povsem samoumevno, da se nekdo loti animacije.

Si imel med študijem na AGRFT sploh na voljo kaj mentorske podpore za animacijo? | Ne med ustvarjanjem filma, ampak šele pozneje, ko je Špela Čadež dobila docenturo. Sicer pa smo imeli en manjši izbirni predmet Animacija in posebni učinki.

Bil si prvi, ki je na AGRFT diplomiral z animiranim filmom. | Diplomiral sem s filmom **Ples ljubezni** (2018), ki pa se ga danes kar malo stramujem. Čisto prepozno sem se zaljubil v risanje, moji kolegi animatorji rišejo že od malih nog, sam pa sem začel šele na faksu. Seveda sem ponosen in vesel, da mi je uspelo. Film je bil zame velik, skoraj prevelik zalogaj, veliko sem se naučil, a bolj kot končni izdelek je zame pri tem projektu pomemben proces. Igral sem se in eksperimentalni, ker sem čutil ogromno ljubezen do animacije. Za razliko od režije igranega filma, kjer ti na pomoč priskočijo sodelavci in kolegi, ki obvladajo kamero, montažo itn., sem pri animaciji ugotovil, da moram vsa orodja obvladati sam.

Kako je bil na faksu sprejet tvoj diplomski film? | Lahko bi rekel, da z malo panike. Zdi se mi, da je takrat marsikdo od zgoraj navzdol gledal na animirani film, češ da to ni »pravi« film, zato naj z njim ne bi mogel diplomirati. Ni bilo ravno prijetno, am-

jim ponujajo ugodne pogodbe, pri katerih ni treba plačati običajne določene kvote za distribucijo. Avtor torej od distribucije ne dobi denarja, ampak gre ves prihodek k distributerju, dokler ni kvota izpolnjena, kar je za študentski film odlično.

Kako pa si prišel v stik z njimi? | Preko študija v Sloveniji. Bil sem v stiku s Špelo Čadež in Tino Smrekar, s katero razvijam tudi svoj novi projekt. Tudi njuni projekti so pri Miyu Distribution, tja sta poslali moj film in jim je bil všeč.

Vrniva se k Pentoli. Od kod ideja za film? | Sovpadlo je več stvari. Zaljublil sem se v fanta, to me je povsem prevzelo in odneslo. V tem obdobju sem bil obseden s superjunaki, risal sem »luzerske« superjunake, ker me je navduševala ideja »malih« supermoči. Spraševal sem se, kaj sploh je supermoč. Poleg tega imam rad filme, ki izhajajo iz nečesa iskrenega, in čutil sem, da imam kaj za povedati: moja zaljubljenost je bila zame najlepša stvar, ki pa sem jo moral kar naenkrat deliti s svetom. Od zunaj to morda deluje lahko, zame pa je bilo najtežje na svetu. In to je ta supermoč, ki sem jo iskal! Še en navdih pa je bil komad italijanskega kantavtorja Gioanninja Truppija »Superman«, v katerem poje, kako seksa s Supermanom. A Batman je veliko bolj seksi kot Superman! Tako so se vse stvari nekako poklopile.

Kako si idejo prellil v podobe? | Zelo instinktivno, nisem veliko delal na animatiku, druga verzija je bila že končna. Sicer mi je težje pisati za animacijo kot za igrane filme, kjer si končno podobo veliko lažje predstavljaš. Pri animaciji imam občutek, da se kar zakleneš, ko pišeš. V trenutku, ko rišeš, pa pride veliko več idej. Zato se mi zdi tudi pri trenutnem projektu veliko bolj udobno, da samo rišem, brez scenarija. Imam sicer neko osnovno idejo, znotraj katere rišem. Pri **Pentoli** sem dialoge pisal po tistem, ko sem naredil animatik, oziroma sem si jih izmišljal sprti, medtem ko sem risal. Rad imam spontanost in pristnost. Strah me je, da bi v tako dolgem procesu, kot je ustvarjanje animiranega filma, to zbledelo. Zato delam tako, da ko dobim idejo, čim več rišem, da imam veliko materiala, ki bo ostal z mano do konca. To je moja baza, iz katere črpam izvirnost prve ideje.

»Sem Zamejec in zdi se mi, da v sebi nosim dvojnost. Čutil sem potrebo, da odidem iz Slovenije, potreboval sem to italijansko ležernost.« -LČ

»Pentola kot tak je že obstajal, s tem ni bilo veliko dela. Na zalogi sem imel kar veliko« luzerskih« superjunakov. Recimo slepo nonico, ki je verjela, da leti. Večinoma so to nežni superjunaki, ki se veselijo malih stvari.« -LČ

Kako si našel podobo svojega superjunaka? | Pentola kot tak je že obstajal, s tem ni bilo veliko dela. Na zalogi sem imel kar veliko »luzerskih« superjunakov. Recimo slepo nonico, ki je verjela, da leti. Večinoma so to nežni superjunaki, ki se veselijo malih stvari.

Nežnost na neki način prežema tudi Pentolo, film je poln nekakšne otroške naivnosti. | Prav to sem v filmu iskal. Všeč mi je kontrast med hiperotroškim in resnim, ki to zares ni. Tak je ne nazadnje tudi občutek ljubezni, moje ljubezni. Zdi se mi pomembno izhajati iz tistega, kar čutim. Pri ustvarjanju so zame ključne iskrenost, skromnost, spontanost in domačnost.

Kako si sestavil barvno paleto Pentole? | Kot sem omenil, ne izhajam iz slikarskega ali ilustratorskega sveta, barve so mi bile sprva muka. Zato sem najprej delal v črno-belem. Se mi pa zdi zanimivo, da te večkrat vprašajo, zakaj si se odločil za črno-bele, ne pa obratno, zakaj si dodal barvo, jo uporabil na določen način. Izbor barv je morda naiven, v prvem delu je vse nekako »župastost«, žalostno in zelenkasto. A to je predvsem kritika drugih. Po svoje mi je izbira barv všeč, ker so spontane: trava je zelena, nebo je modro, v tem čutim neko otroškost. Prav tako pri ozadjih, ne preigram različnih perspektiv. Morda to filmu dodaja tudi neko toplino. Zame so bili pri tem projektu, tudi zaradi časovne stiske, v ospredju predvsem junaki, njihovi značaji, izrazi, male groteskne stvari.

Usmerjen si predvsem v risanje z barvicami in svinčnikom. Si preizkušal tudi druge tehnike? | V tej smeri sem precej len, moral bi se bolj igrati z njimi. Tudi **Pentola** je izključno 2D računalniška animacija, lovil sem učinek papirja. Bom pa za ta odgovor ukradel stavek, ki ga večkrat slišim od mojstrov in mu morda niti ne verjamem zares. Pravijo, da ima vsaka zgodba svojo tehniko. Morda je torej zgolj naključje, da sem do zdaj uporabljal le določeno tehniko (*smeh*).

O čem govori tvoj naslednji projekt? | To bo zgodba o ljubezni. Malo me je strah, da bo film preveč podoben **Pentoli**, ampak tema ljubezni me zanima – in dokler obstaja možnost, da se go-

voril o ljubezni, bom govoril o ljubezni, če se lahko s tem preživim. Morda niti ne bo toliko film o ljubezni, kot bo film o odnosu med ljubeznijo in osamljenostjo. Nekakšno intergalaktično potovanje za samce v iskanju druge polovice, mumentarec.

Si zanj že dobil kakšno sredstva? | Dobili smo deželno podporo za razvoj, to bo slovensko-italijanska koprodukcija. Sicer pa zaenkrat samo rišem z akvareli in uživam. Kmalu se bom moral lotiti animatika, morda čez mesec ali dva.

Kje se trenutno nahajaš, v Italiji ali Sloveniji? | Trenutno sem v iskanju doma, sicer pa odhajam na Dansko, v Viborg, kjer bom na delavnici v okviru evropskega projekta Animation Sans Frontières razvijal svoj novi film. Ta projekt mladim ustvarjalcem ponuja štiri module, bivanje po dva tedna na štiri evropskih šolah, poleg Viborga še v Ludwigsburgu na Filmakademije Baden-Württemberg, v Budimpešti na Univerzi za umetnost in oblikovanje Moholy-Nagy in v Parizu na šoli za vizualne komunikacije Gobelins. Vsakič je skupaj istih petnajst izbranih študentov, novih profesionalcev, ki iščejo svoj prostor v svetu evropskega animiranega filma. Tako mednarodno pozivanje se mi zdi pomembno.

Kakšne pa so možnosti za mlade animatorje v Italiji? | Italija ima veliko produkcijo, ampak denarja za kratke animirane filme ni, zato me na primeru mojega novega projekta kar čudi, da smo dobili sredstva za razvoj. Večina mladih po študiju dela v animacijskih studiih, kjer producirajo zlasti otroške serije in ciljajo bolj na kvantiteto kot kvaliteto. Italijanski RAI ima veliko denarja, ampak ga enosmerno vlaga v preverjene stvari. Po drugi strani se scena razvija s pomočjo Netflixa. V Italiji imajo močno striparsko šolo in zavohali so, da lahko na podlagi stripa ustvarjajo serije za odrasle. Možnosti torej so, ampak predvsem v komercialnih vodah, ki me ne zanimajo. Na neodvisni animatorski sceni imamo odlične avtorje, ki so evropsko priznani, na primer Roberto Catani, Martina Scarpelli, Donato Sansone.

Za konec: kaj ima animacija, česar film nima? | Najbolj banalno, ampak z animacijo lahko narediš karkoli. Čisto osebno pa se mi zdi to bolj zdravo okolje, obkrožen si s stičnimi in predanimi ljudmi, ki so zgradili varno okolje. V Sloveniji je to recimo Društvo slovenskega animiranega filma – D'SAF. Na kakšni drugi sceni je tega morda manj. Zdi se mi, da nekdo, ki je pripravljen dati dve leti življenja za pet minut filma, morda ni nujno bolj skromen, je pa zagotovo bolj miren človek.

DSAF

www.dsaf.si